

INTERVJU**Duško MARKOVIĆ, predsjednik Vlade Crne Gore**

PODGORICA – Predsjednik Vlade Crne Gore Duško Marković ocijenio je da će, nakon potvrđivanja Vašingtonskog sporazuma u crnogorskom parlamentu i učlanjenja u NATO, Crna Gora izgraditi povoljniju međunarodnu poziciju. – Članstvo Crne Gore u NATO dugoročna je garancija suvereniteta i teritorijalnog integriteta zemlje. Jednako tako i bezbjednosti građana i konačno preduslov za stabilan ekonomski napredak, koji će biti ojačan članstvom u EU koje očekujemo u narednim godinama. Vjerujemo da je to nacionalni interes i odgovor na pitanje kakav strateški pravac zemlja treba da zauzme da bi generacije koje dolaze živjele bolje. Članstvom u NATO mi smo dali jasan odgovor na pitanje kakvu budućnost biramo za nas i generacije koje dolaze. Tim činom Crna Gora postaje sve važniji faktor na međunarodnoj sceni i država koja će, prvi put u svojoj istoriji, biti za stolom gdje se odlučuje, a ne samo ona koja će ispunjavati obaveze i zadatke – ističe Marković.

POBJEDA: U Vašem govoru u Skupštini prije glasanja o potvrđivanju Vašingtonskog sporazuma ocijenili ste da je riječ o istorijskom trenutku za Crnu Goru...

MARKOVIĆ: Ovo jeste za Crnu Goru istorijski događaj. Dozvolite da ponovim ono što sam saopštio i na sjednici Skupštine na Cetinju: nije Crna Gora članstvom u društvu 28 vodećih zemalja svijeta dobila nešto što nije zaslužila, niti nešto što joj ne pripada. Podsjetimo se samo novije hronike Evrope 19. i 20. vijeka, koja nedvosmisleno govori da je Crna Gora uvijek bila na pobjedničkoj strani istorije. Mnoge generacije naših predaka su podnijele strašne žrtve u odbrani civilizacijskih tekovina u dva svjetska rata u prošlom vijeku, ali je isto tako evidentno da su ostale uskraćene od velikih sila za pravedno vrednovanje te žrtve... Stoga sam i ocijenio da tek danas, našim ulaskom u društvo povašćenih država Evrope i svijeta, i ti računici stižu na pravednu naplatu.

Drugi istorijski aspekt jeste činjenica da je članstvo Crne Gore u NATO dugoročna garancija suvereniteta i teritorijalnog integriteta zemlje. Jednako tako i bezbjednosti građana i konačno preduslov za stabilan ekonomski napredak, koji će biti ojačan članstvom u EU koje očekujemo u narednim godinama. Vjerujemo da je to nacionalni interes i odgovor na pitanje kakav strateški pravac zemlja treba da zauzme da bi generacije koje dolaze živjele bolje. Članstvom u NATO mi smo dali jasan odgovor na pitanje kakvu budućnost biramo za nas i generacije koje dolaze.

Takođe, ovim činom Crna Gora postaje sve važniji faktor na međunarodnoj sceni i država koja će, prvi put u svojoj istoriji, biti za stolom gdje se odlučuje, a ne samo ona koja će ispunjavati obaveze i zadatke.

Ukoliko se naše opredjeljenje da sami odlučujemo o svojoj budućnosti i da najbolju perspektivu vidimo u evropskim i evroatlantskim integracijama, smatra za grijeh Crne Gore prema Rusiji ili bilo kojoj drugoj državi – onda zaista vjerujemo da nikakvog grijeha nema, ističe premijer Marković

Naše je prirodno pravo da budemo svoji na svome

POBJEDA: Da li smatrate da će nakon crnogorskog članstva splasnuti pritisak Moskve na zvaničnu Podgoricu ili će se nastaviti i biti drugačiji?

MARKOVIĆ: Kao što znate, istorija odnosa Crne Gore i Rusije duga je više od tri vijeka. Kroz cio taj dugi period ti odnosi imali su svoje uspone i padove, snažne dokaze savezništva i prijateljstva, ali i vremena zahlađenja i nerazumijevanja, što je u krajnjem i prirodno s obzirom na dramatične promjene i turbulencije kroz koje je Evropa čitavo vrijeme prolazila. Evidentno je da smo sada ili, preciznije, u posljednjih par godina, u fazi „zahlađenja i nerazumijevanja“. Mi vjerujemo da Crna Gora ničim nije doprinijela da do toga dođe.

Ukoliko se naše opredjeljenje da sami odlučujemo o svojoj budućnosti i da najbolju perspektivu vidimo u evropskim i evroatlantskim integracijama, smatra za grijeh Crne Gore prema Rusiji – onda zaista vjerujemo da nikakvog grijeha nema! Ukoliko nam Moskva osporava to pravo – onda je krajnje upitna iskrenost

izjava o njihovom prijateljstvu prema Crnoj Gori!

Suluda je pomisao da ovakvim našim opredjeljenjem mi činimo nešto što je usmjereno protiv Rusije. Mi samo branimo naše prirodno pravo da budemo svoji na svome. U tom kontekstu, dakle, ne zavisi od nas hoće li pritisak iz Rusije prestati ili će se nastaviti, već od spremnosti Moskve da uvaži principe partnerstva i ravnopravnosti u našim odnosima. Na toj osnovi, mi smo spremni, bez obzira na sve što smo u posljednje vrijeme doživjeli i preživjeli sa nekih ruskih adresa, da obnovimo našu saradnju.

Bez obzira i na otvorene prijetnje koje nam se ovih dana upućuju čak i iz Ministarstva vanjskih poslova Rusije! Kako drugačije tumačiti njihovu poruku da Rusija „zadržava pravo da preduzme mjere u cilju zaštite svojih interesa i nacionalne sigurnosti“?! Kakve je to mjere Moskva spremna da preduzme prema Crnoj Gori? Kakve god bile, valjda i Crna Gora ima pravo da preduzima mjere da zaštiti svoje interese! Takođe, za MVP Rusije je većina od 46 poslanika, koliko ih je u petak

u Parlamentu podržalo naše članstvo u NATO, od ukupno 81 – formalna većina, i takvo glasanje po njima predstavlja kršenje demokratskih normi. Zaista sam začuđen da se jedna moćna diplomatija, kakva je ruska, služi ovakvim elementarno neodrživim argumentima.

Ponavljam: bez obzira na sve ovo – naša spremnost za dijalog s Moskvom je neupitna. Ne bi, uostalom, Crna Gora bila prva država članica NATO sa kojom Rusija korektno saraduje!

POBJEDA: Očekujete li da će se ta ruska pomoć DF-u i drugim proruskim organizacijama nastaviti ili će, možda, Moskva tražiti „svođenje računa“?

MARKOVIĆ: Odnosi dvije suverene države mogu se uspješno razvijati samo ako demokratski izabrane vlade

tih država generišu tu saradnju. Neodrživa je situacija u kojoj se zaklinjete u prijateljstvo prema nekoj državi, a ne prihvatate dijalog sa legitimno izabranom vladom već, na ovaj ili onaj način, čak i ne krijući to, podržavate neke djelove opozicije čiji je cilj antidržavno djelovanje! Možete li zamisliti situaciju u kojoj bi Vlada Crne Gore tražila saveznike u Moskvi među opozicionim strukturama suprotstavljenim predsjednicima Putinu i Medvedevu? Naravno da nam tako nešto ne pada na pamet i mi očekujemo da će i Rusija uvidjeti uzaludnost i neodrživost takvog odnosa prema Crnoj Gori.

A o tome kako će, kako ste vi to formulisali, izgledati njihovo „svođenje računa“ sa svojim satelitima – uopšte me ne interesuje. Slutim samo da su računici za iznevjerena očekivanja veoma skupi...

POBJEDA: A da li će nakon učlanjenja u NATO biti svođenja računa na relaciji vlast – opozicija; je li i dalje neprihvatljiv opozicioni zahtjev o ponavljanju izbora i „spajanje“ sa predsjedničkim i lokalnim 2018. godine?

MARKOVIĆ: Da preciziram: suludo je očekivati da nešto što su građani odlučili, a cio svijet ocijenio demokratskim i regularnim izbornim procesom – mi jednostavno proglašimo nevažećim! Niti imamo pravo na to, niti bi to podržao bilo koji relevantan faktor međunarodne zajednice! O tom zahtjevu opozicije, koji je, po mom mišljenju, formulisan u bunilu nakon izbornog poraza 16. oktobra – ne može biti razgovora.

Ako se opozicija dozove realnosti, DPS i koalicioni partneri su spremni i otvoreni za dijalog na sve ostale teme.

POBJEDA: O čemu može biti razgovora?

MARKOVIĆ: Pomenuli ste predsjedničke i lokalne izbore u prvoj polovini naredne godine, kao prvi sljedeći važni test raspoloženja biračkog tijela. Zar nije logično da u narednom periodu otvorimo dijalog o implementaciji preporuka relevantnih međunarodnih institucija o unapređenju našeg izbornog sistema, kako bi taj proces dočekali sa još većim stepenom usaglašenosti izbornih pravila koja bi važila i za sve naredne izbore? Zar ne

Nema strategijskih razlika između Đukanovića i mene

POBJEDA: Svaki predsjednik Vlade daje i lični pečat radu izvršne vlasti. No, postoje li krupnije, strategijske razlike u ciljevima ili funkcionisanju Vlade Duška Markovića i Vlade Mila Đukanovića?

MARKOVIĆ: Nikakve krupnije, ili kako ste vi formulisali strategijske razlike nema, niti može biti. Naši ciljevi, odnosno politike Vlade, jasno su utvrđeni programskim izbornim platformama Demokrat-

ske partije socijalista i naših koalicionih partnera. Obaveza svake Vlade i svakog premijera je da slijedi te ciljeve i te politike. Tako i ove Vlade.

S druge strane, u operativnom smislu, u funkcionisanju svakog tima postoji i lični pečat onoga koji predvodi tim, kao i svakog člana tog tima pojedinačno. To se može reći i za ovu Vladu i ja to doživljam kao kvalitet više sadašnje izvršne vlasti. Bilo bi, uo-

stalom, depasirano da bilo koja nova Vlada bude puka kopija one prethodne. Mi nastojimo da uvedemo neke nove prakse u funkcionisanju izvršne vlasti i ukupno državne administracije, sa uvjerenjem da ćemo na taj način biti još efikasniji servis svih građana. Mogu da kažem da u ovih pet mjeseci vidim značajne pomake na tom planu, ali isto tako i da je pred nama još puno posla.

formi je predviđeno donošenje Fiskalne strategije Crne Gore u prvoj polovini 2017. godine. Ovu Strategiju na osnovu Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, na predlog Vlade, donosi Skupština za period trajanja mandata Vlade. Fokus Fiskalne strategije će se odnositi na srednjoročnu konsolidaciju javnih finansija kako bi se stvorili uslovi za dalje smanjenje deficita javne potrošnje i uspostavljanje opadajućeg trenda javnog duga u odnosu na BDP.

Dakle, kao što sam naveo, ostvarujemo dobre rezultate, ali moramo dodatno konsolidovati naše finansije i naučiti da ne možemo da trošimo više od onoga što zarađujemo. Programom ekonomskih reformi 2017-2019. projektovani smo ekonomski rast po stopi od 3,2 odsto. Ohrabruju i projekcije Svjetske banke da će Crna Gora ostvariti rast od 3,3 odsto kao i Evropske komisije po stopi od 3,7 odsto. Nadam se da će srednjoročne mjere fiskalne konsolidacije sadržane u budućoj Fiskalnoj strategiji doprinijeti poboljšanju kreditnog rejtinga koji nam je nedavno potvrđen, a sve to je jako važno kako bismo nastavili da budemo privlačna destinacija za strana ulaganja. Podsjetiću da je neto priliv stranih investicija u Crnoj Gori u prva dva mjeseca 2017. godine bio 64,6 miliona eura, što je značajno više u odnosu na uporedni period prošle godine kada je ostvaren neto odliv, a sudeći po značajnom interesovanju investitora, do kraja godine očekujemo dalja poboljšanja na tom planu. Sa stranim investitorima, dobijamo više novca, nova radna mjesta, ali i nova znanja i prakse za naše građane.

POBJEDA: Prilično bure izazvao je novi koncept uređenja prostora definisan Nacrtom zakona o planiranju i izgradnji. Hoće li to zaista donijeti boljitak u korišćenju prostora ili je to, kako kažu iz dijela stručne javnosti, korak nazad i izvor novih problema u ovoj oblasti?

MARKOVIĆ: Već sam govorio o našoj želji i potrebi da sami odlučujemo o svojoj budućnosti. Ovdje je ista stvar – država će da odlučuje o jednom od svojih najvrednijih resursa – prostoru. Naše interese u ovom dijelu ubuduće neće kreirati privatni projektantski biro iz različitih država niti bilo čiji privatni interesi. Upravo u ovome leži uzrok tolike buke u dijelu javnosti. Shodno predloženim rješenjima, koja vjerujem da će dobiti i potvrdu u Skupštini Crne Gore, država će uticati na to kako će prostor biti zaštićen i iskorišćen. Struka će biti apsolutno uvažena, a sa lokalnim samoupravama će se jačati partnerska saradnja u ovoj oblasti.

Moramo dati ozbiljan odgovor na izazov devastacije prostora sa kojim smo suočeni na terenu. Na žalost, umjesto da nam bude prednost - prostor nam je na pojedinim lokacijama postao ograničenje za razvoj. Sve to upravo zbog činjenice da su pojedinci zloupotrijebili neadekvatan koncept uređenja prostora koji je do sada postojao. Želimo konstruktivan dijalog, otvoreni smo za sugestije i predloge koji će slijediti isključivo državni i interes građana i zato će proces donošenja ovog zakona biti vođen na izuzetno pažljiv i transparentan način.

Draško ĐURANOVIĆ

Ne odustajemo od privatizacije Luke Bar

POBJEDA: Zašto je, praktično u posljednji čas, odlučeno da se poništi tender za Luku Bar i za Montekargo? Kako komentarišete navode pojedinih medija da takva odluka Savjeta za privatizaciju, kojim Vi predsjedavate, znači otklon od ekonomske politike prethodne Vlade?

MARKOVIĆ: Uobičajena je praksa da pojedini mediji svoje tiraje ili gledanost žele da povećaju kreiranjem vještačkih sukoba, ali moram da ih razočaram i jasno saopštim da otklona i mimoilaženja nema.

Odluka o poništenju tendera za Luku Bar ne znači da mi u potpunosti odustajemo od privatizacije, niti smo odustali od partnera iz Poljske. Naprotiv, smatramo ga kredibilnim i poželjnim, a u Luci Bar postoji značajan neiskorišćeni potencijal koji moramo valorizovati. Nama se jednostavno ponuda nije svidjela – smatramo da može biti bolja i kvalitetnija, sa većim efektima za našu ekonomiju i u krajnjem građane. Ne vidim ništa sporno u tome što insistiramo na kvalitetu.

bi bila razumna politička procjena opozicionih partija, iz njihovog ugla gledano, da dobrim rezultatima na predsjedničkim i lokalnim izborima stvore pretpostavke da se nakon toga uđe i u razgovore o vanrednim parlamentarnim izborima?

Uporno zagovaranje bojkota i pozicija „ili novi izbori – ili ništa“ meni govori o nedostatku spremnosti i sposobnosti opozicionih partija da se politikom bave na ozbiljan i promišljen način i da preuzmu odgovornost za rezultate izbornih utakmica pred svojim glasačima. Radi se, jednostavno rečeno, o izbjegavanju odgovornosti, a u takvoj situaciji ni DPS ni naši koalicioni partneri, iako naravno nijesmo srećni zbog bojkota Parlamenta, ne mogu im pomoći... Da ne ostane bilo kakva dilema: kada sam govorio o opozicionim partijama, nijesam mislio na Demokratski front i njegove lidere, već na onaj dio opozicije koji sebe naziva građanskom.

POBJEDA: Da li ćete onda, kao prvi čovjek izvršne vlasti, obnoviti ponudu da dio građanske opozicije participira u Vladi?

MARKOVIĆ: Već sam pomenuo mogućnost saradnje na unapređenju izbornog zakonodavstva i vjerujem da bi ta saradnja zaista bila izraz odgovornosti i prema sopstvenim partijama, a i prema biračima. Kao što ste podsjetili, ja sam u više navrata javno saopštavao da, u cilju prevazilaženja nerazumijevanja i podjela na političkoj sceni, a i ukupno u društvu, držim otvorenim vrata mog kabineta za sve konstruktivne partnere sa opozicione scene koji dijele evropske i evroatlantske strateške pravce Crne Gore. Znaete da pozitivnog odgovora nije bilo. Nije, dakle, u tome problem. Nije DPS, a vjerujem da to mo-

gu reći i za naše koalicione partnere, grčevito prigrabio vlast i začaurio se u vladinim foteljama! Mislimo i da u opozicionim strankama ima stručnih i odgovornih ljudi koji bi mogli da doprinesu zajedničkom napretku i spremni smo da podijelimo teret ogromne odgovornosti. Problem je u iracionalnosti opozicionih lidera, njihovom bijegu od odgovornosti i njihovoj nespremnosti da svoj mali, partijski interes podrede opštem dobru.

Kada bi takav njihov odnos davao neki vidljiv i po njih pozitivnan rezultat u biračkom tijelu, još bih i mogao da razumijem takvu strategiju. Ovakvo, niti šire svoje biračko tijelo, naprotiv, niti daju bilo kakav doprinos napretku Crne Gore, podizanju demokratskih standarda i poboljšanju kvaliteta života naših građana. Bio bih veoma srećan kada bi me opozicioni lideri, ili makar neki od njih, demantovali u narednom periodu...

POBJEDA: Može li, uprkos pritisku opozicije, ova Vlada da „odradi“ puni mandat?

MARKOVIĆ: Cilj i namjera svake Vlade je, kako kažete, da „odradi“ puni mandat. Tako i ove. I veoma ozbiljno i predano radimo na ispunjavanju obećanja koja smo dali prvo u izbornoj kampanji, a onda i prilikom konstituisanja ove Vlade. Vjerujem da su u prethodnih pet mjeseci to prepoznali i građani Crne Gore. Iako suočeni sa brojnim problemima, i na političkom, bezbjednosnom, ekonomskom i finansijskom planu – smatram da smo na kvalitetan način očuvali ukupnu stabilnost i stvorili pretpostavke da u narednom periodu ostvarimo vidljiviji napredak nasvim poljima.

Moram da konstatujem i da je u prethodnih nekoliko mjesec-

ci međunarodna pozicija Crne Gore ojačala, da smo na svim relevantnim adresama prepoznati kao uspješna priča i konstruktivan partner i da nas to dodatno ohrabruje da, nakon članstva u Sjevernoatlantskoj alijansi, ubrzano nastavimo puti ka Evropskoj uniji. Dakle, sa realnim optimizmom gledam na perspektivu ove Vlade da svoj posao obavlja četiri godine, s tim što uvijek morate imati u vidu i širi kontekst i činjenicu da je trajanje mandata jedne Vlade rezultat ukupnog odnosa političkih snaga u jednom društvu.

POBJEDA: Ako je teško postići neki dogovor među partijama, očekujete li veću podršku u ekonomskoj politici, najavljenim mjerama Vlade za konsolidaciju i reforme? Najavljene mjere Vlade su naišle na dobar prijem kod međunarodnih adresa...

MARKOVIĆ: Da, puna podrška Vladinoj ekonomskoj politici stigla je sa važnih i kredibilnih međunarodnih adresa – Evropske komisije, Svjetske banke, Međunarodnog monetarnog fonda. Na domaćem terenu, kritikerstvo i politikanstvo dominiraju tako da su ocjene mjera fiskalne konsolidacije većinom bile negativne. Ono što nas ipak raduje, jeste da smo pokazali ispravnost odluka i da te mjere već daju rezultate. Naime, smanjili smo potrošnju većine potrošačkih jedinica budžeta i povećali prihode, pa su tako ukupni prihodi budžeta u periodu 1. januar – 21. april 2017. godine iznosili 403,2 miliona eura i veći su 1,1 odsto u odnosu na prva četiri mjeseca 2016. godine. Istovremeno su prihodi u prvih 21 dana aprila mjeseca veći za 11,2% u odnosu na isti period 2016. godine.

POBJEDA: Što je ključni fokus fiskalne strategije i programa ekonomskih reformi, što bi trebalo da bude, kako je najavljeno, završeno polovinom maja?

MARKOVIĆ: Program ekonomskih reformi koji pominjete je ključni strateški dokument države u ekonomskom dijalogu sa Evropskom komisijom i zemljama članicama EU, odnosno najvažniji dokument za srednjoročno makroekonomsko i fiskalno programiranje, koji sadrži i prateću agendu strukturnih reformi. Ovaj Program za period 2017-2019. godine je usvojen u januaru 2017, a njegov fokus je na jačanju makroekonomske stabilnosti i sprovođenju strukturnih reformi u cilju povećanja konkurentnosti ekonomije kao preduslova ostvarenja održivog ekonomskog rasta.

Programom ekonomskih re-